<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

<u>અહેવાલપાત્ર</u>

ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતમાં

ફોજદારી અપીલ અધિકારક્ષેત્ર

ફોજદારી અપીલ નંબર ૧૦૨૫–૧૦૨૬/૨૦૨૩

(@ એસએલપી (ક્રિ) એન. એસ. ૧૨૭૯૪–૧૨૭૯૫/૨૦૨૨)

સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન .....અપીલકર્તા (ઓ)

વિરુદ્ધ

આર્યન સિંહ વગેરે .....સામાવાળા (ઓ)

<u>ચુકાદો</u>

<u>માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એમ. આર. શાહ</u>.

૧. વિવાદિત સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને ક્રિમિનલ પરચુરણ અરજી નંબર ૫૪૧૦૭/૨૦૨૧ અને અરજી નંબર

૮૨૩૩/૨૦૨૨, જેના દ્વારા ઉચ્ચ અદાલતે કલમ સીઆરપીસીની કલમ–૪૮૨ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, એફઆઈઆર નંબર ૫૪૧૦૭ની ફોજદારી કાર્યવાહીને રદ કરી છે. આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૫૨, ૩૨૩, ૩૬૫, ૩૪૨, ૧૮૬, ૨૨૫, ૫૦૬ અને ૧૨૦–બી (અગાઉ આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૫૨, ૩૨૩, ૩૬૫, ૩૪૨, ૨૨૫, ૧૮૬, ૫૦૬, ૧૨૦–બી હેઠળ આઈ.પી.સી. ના તબક્કા–૧, મોહાલી ખાતે એફ. આઈ. આર. તરીકે નોંધાયેલી હતી) તેમજ તેમાંથી ઉદ્ભવેલી તમામ અનુગામી કાર્યવાહીઓ, સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન (સી. બી. આઈ.) એ હાલની અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.

૨. સી.બી.આઈ. વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એ.એસ.જી. શ્રી કે.એમ.નટરાજે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે માનનીય ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા નિર્દેશોને અનુસરીને ઉપરોક્ત તપાસ સી.બી.આઈ.ને સોંપવામાં આવી હતી, જેના પગલે ઉપરોક્ત ગુનાઓ માટે ચંદીગઢના ક્રાઈમ બ્રાંચના પોલીસ સ્ટેશનમાં ૨૯.૦૪.૨૦૨૦ પર એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવી હતી.

૨.૧ એવું કહેવામાં આવે છે કે શરૂઆતમાં આરોપી આર્યન સિંહનું નામ નવી એફ.આઈ.આર. માં નહોતું. જોકે, ત્યારબાદ તપાસ પૂર્ણ થયા બાદ આર્યન સિંહ વિરુદ્ધ પણ આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું અને તેને

આરોપીઓમાં સામેલ કરવામાં આવ્યો છે.

૨.૨ તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે ત્યારબાદ બંને આરોપી આર્યન સિંહ અને ગૌતમ ચિમાએ માન્ય ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ ડિસ્ચાર્જ અરજીઓ દાખલ કરી હતી, જે ગુણદોષના આધારે ફગાવી દેવામાં આવી હતી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ત્યારબાદ વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા, કલમ ૪૮૨ સીઆરપીસી હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, ઉચ્ચ અદાલતે સમગ્ર ફોજદારી કાર્યવાહીને રદ કરી દીધી છે, જાણે કે, ઉચ્ચ અદાલત નાની સુનાવણી (ટ્રાયલ) કરી રહી હોય.

૨.૩ તે ભારપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, ઉચ્ચ અદાલતે આરોપી આર્યન સિંહ અને ગૌતમ ચીમા સામેની સમગ્ર ફોજદારી કાર્યવાહીને રદ કરતી વખતે તેના અધિકારક્ષેત્રને વટાવી દીધું છે. તે ભારપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે કે ફોજદારી કાર્યવાહીને રદ કરતી વખતે, ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે આરોપી સામેના આરોપો/આરોપો સાબિત થયા નથી અને ફરિયાદી પક્ષ દુર્ભાવનાપૂર્ણ છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે માન્ય ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ સામે રદ કરવાની અરજીઓ નક્કી કરવાના તબક્કે, આરોપીઓને મુક્ત કરવાનો ઇનકાર કરતા, ઉચ્ચ અદાલતે વિચારણા કરવી જોઈએ નહીં અને/અથવા નિરીક્ષણ કરવું જોઈએ કે આરોપો સાબિત થયા નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં

આવે છે કે સુનાવણી દરમિયાન અને પુરાવાઓના આધારે તોહમતનામું સાબિત કરવા જરૂરી છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઉચ્ચ અદાલતે પણ ફરિયાદી પક્ષ દુર્ભાવનાપૂર્ણ હોવાનું અવલોકન કરીને ભૌતિક રીતે ભૂલ કરી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે હાઈકોર્ટ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા નિર્દેશોને અનુસરીને તપાસ સીબીઆઈને સોંપવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ, તપાસ પૂર્ણ થયા પછી, આરોપી સામે આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું અને તેથી, ફોજદારી કાર્યવાહી/કાર્યવાહીની શરૂઆતને દુર્ભાવનાપૂર્ણ ન કહી શકાય. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કોઈ પણ ફોજદારી કાર્યવાહી દુર્ભાવનાપૂર્ણ છે કે કેમ તે પણ સુનાવણીના અંતે ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે અને આ તબક્કે નહીં, એટલે કે કલમ ૪૮૨ સીઆરપીસી હેઠળ સત્તાઓના ઉપયોગના તબક્કે.

૨.૪ શ્રી નટરાજ, વિદ્વાન એ.એસ.જી. દ્વારા પણ ગુણદોષના આધારે સંખ્યાબંધ રજૂઆતો કરવામાં આવી છે, જો કે, અહીં ઉપર જણાવેલા કારણોસર, અમે આરોપીઓને ટ્રાયલનો સામનો કરવા માટે બરતરફ કરીને હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવા તરફ વળ્યા છીએ અને ત્યારબાદ ટ્રાયલ આરોપી સામે આગળ વધવાની છે, અમે ગુણદોષના આધારે સીબીઆઈ તેમજ આરોપી વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર વિચાર કરી રહ્યા નથી.

૩. આરોપી આર્યન સિંહ વતી હાજર રહેલા વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી આર. પી. ભટ્ટ અને આરોપી ગૌતમ ચીમા વતી હાજર રહેલા વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મહેશ જેઠમલાણી દ્વારા હાલની અપીલોનો ઉગ્ર વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે.

૩.૧ સંબંધિત આરોપી વતી હાજર રહેલા બંને વિદ્વાન વકીલોએ દરેક આરોપી સામે કરવામાં આવેલા આક્ષેપોના ગુણદોષ પર રજૂઆતો કરી છે.જો કે, તે તમામ રજૂઆતો બચાવ છે, જેને સુનાવણી દરમિયાન ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે. તેથી, અમે આરોપી સામેના આરોપો પર ગુણદોષના આધારે સીબીઆઈ તેમજ આરોપી વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતો સાથે વિસ્તૃત રીતે વ્યવહાર કરી રહ્યા નથી અને/અથવા વિચારણા કરી રહ્યા નથી કારણ કે આ અદાલતના કોઈપણ નિરીક્ષણથી સુનાવણી દરમિયાન કોઈ પણ પક્ષને અસર થઈ શકે છે.

૪. ફોજદારી કાર્યવાહીને રદ કરીને અને આરોપીઓને મુક્ત કરીને હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશમાંથી પસાર થયા પછી, અમારો અભિપ્રાય છે કે ઉચ્ચ અદાલતે સીઆરપીસીની કલમ ૪૮૨ હેઠળ મર્યાદિત સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને અને/અથવા ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને સમગ્ર ફોજદારી કાર્યવાહીને રદ કરવામાં તેના અધિકારક્ષેત્રને વટાવી દીધું છે.

૪.૧ ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશ પરથી એવું લાગે છે કે ઉચ્ચ અદાલતે તેની સામેની કાર્યવાહી હાથ ધરી છે, જાણે કે ઉચ્ચ અદાલત નાની સુનાવણી (ટ્રાયલ) કરી રહી હોય અને/અથવા ઉચ્ચ અદાલત સુનાવણીના સમાપન પર વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશ સામેની અરજીઓ પર વિચારણા કરી રહી હોય.કાયદાના મુખ્ય સિદ્ધાંત મુજબ, સીઆરપીસીની કલમ ૪૮૨ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે ફોજદારી કાર્યવાહીને મુક્ત કરવા અને/અથવા રદ કરવાના તબક્કે, અદાલતને નાની સુનાવણી (ટ્રાયલ) હાથ ધરવાની જરૂર નથી.ઉચ્ચ અદાલતે સામાન્ય વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશમાં અવલોકન કર્યું છે કે આરોપી સામેના આરોપો સાબિત થયા નથી.આ તે તબક્કો નથી જ્યાં ફરિયાદી પક્ષ/તપાસ એજન્સીએ આરોપો સાબિત કરવા જરૂરી હોય.ફરિયાદી પક્ષ/તપાસ એજન્સીની આગેવાની હેઠળના પુરાવાના આધારે સુનાવણી દરમિયાન આરોપો સાબિત કરવા જરૂરી છે.તેથી, ઉચ્ચ અદાલતે આ તબક્કે આરોપી સામે તપાસ દરમિયાન એકત્ર કરવામાં આવેલા આરોપો અને સામગ્રીની વિગતવાર માહિતી આપવામાં ભૂલ કરી છે.ડિસ્ચાર્જના તબક્કે અને/અથવા કલમ ૪૮૨ સીઆરપીસી હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે, કોર્ટ પાસે ખૂબ જ મર્યાદિત અધિકારક્ષેત્ર છે અને "આરોપી સામે આગળ વધવા માટે કોઈ પૂરતી સામગ્રી ઉપલબ્ધ છે કે કેમ કે જેના માટે આરોપી પર કેસ ચલાવવો જરૂરી છે કે નહીં" તે ધ્યાનમાં

લેવું જરૂરી છે.

૪.૨ ઉચ્ચ અદાલતે નિર્દેશ કરેલું બીજું એક કારણ એ છે કે ફોજદારી કાર્યવાહી/કાર્યવાહીની શરૂઆત દુર્ભાવનાપૂર્ણ છે.આ તબક્કે એ નોંધવું જરૂરી છે કે હાઈકોર્ટ દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશોને અનુસરીને તપાસ સીબીઆઈને સોંપવામાં આવી હતી. તે પછી, તપાસના નિષ્કર્ષ પર, આરોપી વ્યક્તિઓ સામે આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું છે.તેથી, ઉચ્ચ અદાલતે આ તબક્કે નિરીક્ષણ કરીને ભૂલ કરી છે કે ફોજદારી કાર્યવાહી/કાર્યવાહીની શરૂઆત દુર્ભાવનાપૂર્ણ છે.ફોજદારી કાર્યવાહી દુર્ભાવનાપૂર્ણ હતી કે નહીં તે આ તબક્કે ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર નથી.મુકદ્દમાના અંતે પણ આ જ વિચારણા કરવી જરૂરી છે.કોઈ પણ સંજોગોમાં, આ તબક્કે, જે ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે તે પ્રથમ દૃષ્ટિએ કેસ અને તપાસ દરમિયાન એકત્રિત કરવામાં આવેલી સામગ્રી છે, જે આરોપી પર કેસ ચલાવવાની બાંયધરી આપે છે.

૫. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપર જણાવેલા કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, જ્યારે ઉચ્ચ અદાલતે સમગ્ર ફોજદારી કાર્યવાહીને રદ કરવામાં અને આરોપમુક્ત કરવાના તબક્કે સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવા અને/અથવા ફોજદારી કાર્યવાહીને રદ કરવાના નિર્ણયોમાં આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાને લાગુ કરવામાં તેના અધિકારક્ષેત્રને વટાવી દીધું હોય,

ત્યારે ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા આરોપી સામે ફોજદારી કાર્યવાહીને રદ કરતો વિવાદિત સામાન્ય ચુકાદો અને આદેશ ટકાઉ નથી અને તે રદ કરવા અને રદ કરવા પાત્ર છે.

૫.૧ ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપર જણાવેલા કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, વર્તમાન અપીલ સફળ થાય છે.આરોપી આર્યન સિંહ અને ગૌતમ ચીમા સામેની ફોજદારી કાર્યવાહીને રદ કરીને અને રદ કરીને હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા વિવાદિત સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવામાં આવે છે.આરોપીઓએ તે સુનાવણીનો સામનો કરવો પડશે જેના માટે તેમની સામે આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું છે.જો કે, એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે તમામ દલીલો અને બચાવ, જે સંબંધિત પક્ષો માટે ઉપલબ્ધ છે, તેને સુનાવણી દરમિયાન માન્ય ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવા માટે ખુલ્લા રાખવામાં આવે છે.

એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે એફ.આઈ.આર.માં આરોપો વર્ષ ૨૦૧૪ સાથે સંબંધિત છે અને આઠ વર્ષથી વધુ સમય વીતી ગયો હોવાથી, અમે માનનનીય ટ્રાયલ કોર્ટને વહેલી તકે સુનાવણી પૂર્ણ કરવા નિર્દેશ આપીએ છીએ, પરંતુ વર્તમાન આદેશ પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી ૧૨ મહિના પછી નહીં.સી. બી. આઈ. વર્તમાન આદેશને વહેલામાં વહેલી તકે સંબંધિત મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરશે.તમામ સંબંધિત લોકોને અહીં ઉપર

ઉલ્લેખિત સમયની અંદર સુનાવણી પૂર્ણ કરવામાં માન્ય ટ્રાયલ કોર્ટને સહકાર આપવા નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

હાલની અપીલને તે મુજબ મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

.....ન્યાયમૂર્તિ.

[એમ. આર. શાહ]

.....ન્યાયમૂર્તિ.

[સી. ટી. રવિકુમાર]

નવી દિલ્હી;

એપ્રિલ ૧૦,૨૦૨૩.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.